

Bělorusové v České republice

Do České republiky přichází většina Bělorusů z politických důvodů – někteří byli vystaveni pronásledování, pro své politické názory neměli možnost vykonávat své povolání, resp. studovat na vysoké škole, některým dokonce doma hrozila smrt. Od roku 1999 beze stopy zmizeli dva přední opoziční politici Zacharanka a Hančar, novinář ruské televize ORT Zavadskij a podnikatel Krasouski. Lidé, kteří kdysi spolupracovali se zmizelými, mají důvodné obavy o svůj život a bezpečí svých rodin. Případ studenta Lemiašeuského ukazuje, kam až může dosahovat snaha po diskreditaci nepohodlného oponenta.

Vedle uprchlíků žijí v České republice také studenti, kteří z politických důvodů nemohli studovat v Bělorusku a kterým česká vláda nabídla stipendium, novináři pracující na Rádiu Svobodná Evropa a námezdní dělníci.

Od roku 1996 získalo politický azyl v České republice 72 Bělorusů, což je jedna desetina celkového počtu žadatelů. V současné době žádá o azyl kolem 80 lidí z Běloruska, většinu z nich tvoří (a v minulosti tvořili) takzvaní ekonomičtí žadatelé, tzn. lidé, kteří k odchodu ze své země nemají prokazatelně politické důvody, ale pro které je žádost o azyl nejsnadnější cestou, jak se dostat do České republiky, legálně zde žít a pokusit se najít nějakou práci. Mezi podnikateli jsou jednak takoví, kteří v Bělorusku nemají dostatečné ekonomické podmínky k rozvíjení svých obchodních záměrů, jednak takoví, kteří nemohou podnikat ve své zemi z politických důvodů (pokud například financují či podporují opoziční politickou stranu, má režim dostatek prostředků, jak jim podnikatelskou činnost znemožnit, např. vysoká pokuta či konfiskace majetku, o které může soud rozhodnout i zcela bez důvodně, jak bylo výše uvedeno). Vzhledem k tomu, že Alexandr Lukašenko se netají svým negativním vztahem vůči podnikatelům a soukromníkům a že díky médiím vnímá společnost soukromé podnikání téměř jako krádež (podobně jako tomu bylo v naší republice do roku 1989), lze vlastně všechny žadatele z řad podnikatelů považovat za politické.

Žadatelé o azyl s prokazatelnými politickými důvody jsou vesměs lidé s vyšším vzděláním a aktivní. Neboť pochopitelně právě takoví lidé jsou pro každý totalitní režim nepohodlní. Tito uprchlíci se velmi rychle naučí česky (běloruština je příbuzný jazyk) a po udělení azylu jsou schopni si v krátké době najít práci odpovídající jejich kvalifikaci. Například vůbec prvními běloruskými uprchlíky po roce 1996 byli MUDr. Sergej Jurčenko a RNDr. Vladislav Jandjuk. Pan Jurčenko pracuje jako kardiolog v Motolské nemocnici a pan Jandjuk je vyhledávaným programátorem.

Bělorusko pochopitelně opouštějí i lidé z oblasti kultury. V České republice například našli útočiště básníci a hudebníci Siaržuk Sokalau-Vojuš a Maxim Ščur či historička Hanna Surmač. Nejsou to ekonomické důvody, vidina snadného zbohatnutí či bezpracného pobytu v uprchlickém táboře, které je k nám vedou, nýbrž vědomí historické tradice

Bělorusové v České republice

bělorusko-českých kulturních vztahů, podepřené pomníkem Franciška Skaryny a hrobů prvních běloruských prezidentů a zpěváka Zabejdy-Sumického na Olšanských hřbitovech. Bělorusové znají a opatrují svou historii a váží si pomoci, které se jim v těžkých dobách od Čechů vždycky dostalo. Ne vždy se jim však u nás dostává přívětivého přijetí, neboť bývají zaměňováni s příslušníky „ruskojazyčné mafie z Východu“.

Další informace je možné najít na stránkách Běloruského centra společnosti Člověk v tísni při ČT, www.belcentrum.org

